

Det hendte i 1996

En årskavalkade trykket i Årbok for Den norske kirke

JANUAR 1996

5

Forslag til Tillegg til Norsk Salmebok presenteres. 189 salmer er med i forslaget, som skal på på høring.

18

Kong Harald legger ned grunnsteinen for to nye fløyer i Erkebispegården i Trondheim. Bygningene erstatter bygningene som brant i 1983.

19

Oslo domkirke lanserer et bil-lotteri i samarbeid med Oslo Rotary for å finansiere 1 million kroner til restaurering av forfalls-truede gjenstander i kirken.

21

Biskop Bjørn Bue oppfordrer regjeringen til å gjenoppta bistand til Kenya for å øke sjansen for at den fengslede kenyanske opposisjonspolitikeren Koigi wa Wamwere blir løslatt. Utenriksdepartementet og støttekomiteen for kenyaneren avviser forslaget.

26

Kirkerådet tilsetter instituttstyrer Erling J.Pettersen i Instituttfor Kristen Oppseding som ny kirkerådsdirektør etter Knut Andresen, som tiltrer som domprost i Nidaros 1.april.

29

I forbindelse med årsmeldingen lanserer Bjørgvin-biskop Ole D.Hagesæther tanken om å senke konfirmasjonsalderen til 12 år. Han mener det er en naturlig følge av at alderen til nattverden er senket. Årsstatistikken viser også nedgang i antall konfirmanter i bispedømmet.

30

To norske kirkeansatte anklages i en russisk avis for å spionere mot Russland. Anklagen fremsettes av en lokal leder i den tidligere etterretningsorganisasjonen KGB i et forsøk på å hindre kirkelig samarbeid i Barentsregionen. Absurd teater, er kommentaren til en av de anklagede.

30

Den norske kirkes studentprest på Universitetet i Oslo, Inger Anne Naterstad, utestenger med støtte fra Oslo biskop og Universitetsdirektøren "trosstudenter" fra Ny Generasjon Studenter fra å holde daglige bønnemøter i kapellet på Blindern. Begrunnelsen er at møtene representerer en praksis og forkynnelse hun ikke vil være med på å legitimere. Generalsekretær Ingrid Vad Nilsen i Norges kristne råd mener signaleffekten er uheldig.

30

Kjetil Bang-Hansen, og Jannicke og Svein Tindberg får Bibelprisen 1996 teateroppsetningen

av "Markus-evangeliet".

FEBRUAR 1996

2

Femten sudanske kirkeledere fra sør og nord i landet kommer til Norge for samtaler og møte med norske kirkeledere.

4

Bibeldagen markeres med fokus på prosjekter i Tyrkia og Sentral-Asia.

5

90 feltperster fra Nord-Amerika og hele Europa samles i Oslo til sin 7. internasjonale konferanse. Tema er "Partnerskap for fred - en utfordring for feltpresttjenesten", og flere militære toppledere er blant foredragsholderne.

5

Flere organisasjoner, blant dem Norges KUK/M går til motanmeldelse av statsråd Kjell Opseth for falske anklager etter at departementet anmeldte 24 organisasjoner for medlemsjuks.

MARS 1996

12

20 representanter for kirkeasylmenigheter møter Stortingets justiskomite for å diskutere kirkeasylantenes situasjon. 27 menigheter i frikirker og Den norske kirke har 62 kirkeasylanter i sin vertekt. De får ingen løfter om noen løsning på situasjonen.

17

To barn døpes i Søreide bedehus i Bergen av forkynner Roald Evensen i Det Vestlandske Indremisjonsforbund. Det skjer i strid med råd fra generalsekretæren i forbundet, Ole Abel Sveen. Biskop Ole D.Hagesæther sier det er helt uholdbart med dåp utført av omreisende predikanter.

21

Odelstinget vedtar ny lov om Den norske kirke.

25-28

Vårens bispemøte slutter seg til utredning med retningslinjer og prosedyre for behandling av saker der det rettes anklage mot vigslet kirkelig medarbeider om seksuelt misbruk.

26

18 prosent av samtlige regjeringsmedlemmer siden krigen har vært utmeldt av Den norske kirke, viser en undersøkelse av forsker Olaf Aagedal.

APRIL 1996

7

Sokneprest Ottar Almaas reagerer på at organist Johan Varen Ugland bare tar imot brød under nattverden under påskennattsgudstjeneste i Grim kirke i Kristiansand. Organisten godtar ikke alkoholfri altervin. Almaas skriver åpent brev til biskop Halvor Bergan om saken, og biskopen innkaller organisten til samtale. Senere svarer biskop Bergan at organisten heretter ikke kan forlate nattverdbordet før vinen blir utdelt.

10

Songe bedehus i Tvedestrand brenner ned til grunnen. Det er mistanke om at bannen er påsatt.

13

Norges Kristelige Studentforbund (NKS) får ikke ha stand under feiringen av Hans Nielsen Hauge-jubileet i Oslo konserthus. Indremisjonsselskapet trekker av teologiske grunner tilbake en feilsendt innbydelse til NKS om å delta.

12

Biskop Ole D.Hagesæther reiser på besøk til patriark Bartholomeus av Konstantinopel. Det er første gang - iallfall i nyere tid - at en norsk biskop blir invitert på offisielt besøk til den øverste lederen av den ortodokse kirke. Invitasjonen kom i forbindelse med patriarkens besøk ved Kirkens 1000-års-jubileum på Moster i pinsen 1995.

13

200-årsminnet for Hans Nielsen Huges kallsopplevelse på et jorde i Østfold blir markert i Indremisjonsselskapets regi i Oslo konserthus med kongeparet og 3.000 andre til stede.

14

Journalist og forfatter Simon Flem Devold tildeles Kirkeakademienes Brobyggerpris for 1996 "for sitt utrettelige arbeid for å gjøre barns situasjon synlig i dagens samfunn, og fordi han er en brobygger mellom barnets og den voksnes verden".

15

En 23 år gammel mann varetektsfengsles for medvirkning til brannen i Frogn kirke i 1994 og i Såner kirke i 1995, begge i Borg bispedømme. Fra før er to kvinner på 19 og 23 år siktet for kirkebrannene.

19

Generalsekretær Stig Utnem i Mellomkirkelig Råd reagerer sterkt offentlig på Carl I.Hagens utfall mot muslimene på Fremskrittspartiets landsmøte i Øyer dagen før. Utnem mener det må vurderes om kristne bør oppfordres til ikke å gi politisk støtte til partiet.

27

Det Vestlandske Indremisjonsforbunds hovedstyre bekrefter ansettelse av forkynner Johnn Hardang som rektor på organisasjonenes bibelskole mot bibelskolestyrets innstilling. Skolestyret ønsker en av skolens lærere, den mer "kirkelige" Rolf Kjøde som ny rektor.

30

Biskop Andreas Aarflot går ut med støtte til en appell om felles amnesti for alle i kirkeasyl. Underskriverne ber om at 17.mai blir den store frihetsdagen for alle i kirkeasyl. Det sitter pr. dato 70 personer i kirkeasyl, derav 25 barn.

30

Forlagssjef Lars Inge Magerøy (46), Oslo, tilsettes som ny styrer i Institutt for Kristen Oppseding (IKO) etter Erling J. Pettersen, som tar over som kirkerådsdirektør 1. juni. Magerøy er teolog fra Menighetsfakultetet, har tidligere vært studentprest, undervisningsleder og bibelskolelærer.

MAI 1996

6

Mellomkirkelig råd tar i en uttalelse fra sitt mai-møte avstand fra fordommer og trakassering av muslimer i Norge. Kirkesamfunn og kristelige organisasjoner oppfordres til å stå sammen for å bekjempe uheldige tendenser. Rådet ser med bekymring på at fordommer om muslimer lever og blir akseptert også i kristne kretser.

7

Biskop Finn Wagle tar til orde for at Den norske kirke bør legge til rett for at udøpte konfirmanter skal få tilbud om en spesiell forbønnshandling.

9

De Forente Bibelselskaper (UBS) er 50 år. 120 bibelselskaper er i dag medlemmer og UBS har arbeid i 180 land.

12

80 gravstøtter veltes på Lårdal kirkegård i Vest-Telemark. Flere jernkors blir også snudd oppned. En mann i 20-årene melder seg etter kort tid til politiet og tilstår.

15

Statsminister Gro Harlem Brundtland gir i brev til Senterparti-leder Anne Enger Lahnstein ingen signaler om lempninger for de 60-70 personene som er i kireasyl. Blant annet fra kirkelig hold er det tatt til orde for amnesti i forbindelse med Norges nasjonaldag 17. mai.

27

Høgskolerektor Sveinung Lorentzen (53) velges til ny misjonsforstander i Det norske Misjonsforbund etter Bjørn Øyvind Fjeld på forbundets årskonferanse i Bodø.

28

Johnn Hardang (42) sier ja til kallet om å bli ny rektor på Det Vestlandske Indremisjonsforbunds bibelskole på Bildøy ved Bergen. Flere av skolens lærere signaliserer at de vil søke permisjon eller er på vei bort fra skolen etterat forbundsstyret overprøvet skolestyret i ansettelsessaken.

30

Biskop Andreas Aarflot beskylder forsvarsministeren for anslag mot hans tilsynsmyndighet gjennom departementets inngripen i etikkundervisningen ved Krigsskolen, i forbindelse med feltprest Jens Olav Mælands omtale av homofili i sin etikkbok som brukes ved skolen.

30

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn stiftes offisielt med representanter for de store tros- og livssynsorganisasjonene. Den norske kirke er med ved Mellomkirkelig råd.

JUNI 1996

3

Erling J. Pettersen begynner som ny direktør i Kirkerådet etter Knut Andresen.

15

Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS) lanserer en underskriftskampanje for å få barn ut av kirkeasyl. Kampanjen skal vare 24 dager - like mange dager som det er barn i kirkeasyl.

21

Tallet på kvinnelige proster fordobles. Trine Færevåg og Sissel Hasleholm utnevnes til proster i henholdsvis Hadeland og Land og Arendal prostier. Bibelselskapets generalsekretær, Ole Chr.Kvarme, utnevnes til domprost i Oslo og kirkesjef Ola Dag Hauge til ny feltprost.

23

Unge Høyres landsmøte går inn for skille mellom stat og kirke.

26

Biskopene Bjørn Bue i Stavanger og Halvor Bergan i Agder tar til orde for at kirkeasylene må avvikles før saken blir en større belastning for kirken.

27

Metodistkirken i Norge sier under sin årskonferanse i Harstad ja til forslaget til samarbeidsavtalen med Den norske kirke slik det kommer til uttrykk i felleserklæringen "Nådens fellesskap". 73 prosent av delegatene sier ja.

30

Det Norske Misjonsselskaps generalforsamling på Hamar sier ja til å avvikle arbeidet i Sør-Afrika og Taiwan. Det er første gang i selskapets 150-årige historie at arbeidet i et land nedlegges. Som en prøveordning skal de 16 kretsene omgjøres til 9 regioner. Bare 4 av 594 delegater ønsker å fastholde den gamle kretsinnstillingen i hjemmearbeidet. Det innføres også en ordning med individuelt medlemskap i organisasjonen.

30

Det meldes at 15 kirkeasylanter i løpet av sommeren har forlatt kirkene. Ni av dem - mest kosovoalbanere - har forlatt kirkene fordi serbiske myndigheter ikke vil skrive ut nødvendige papirer for hjemsendelse.

30

3000 unge på KFUK/M's Tenåringstreff (TT 96) i Bergen utfordrer Den norske kirke til å kjempe imot en politikk som gjør oss rikere på bekostning av de fattige landene. De unge ønsker at kirken skal arbeide for at Norge minsker utslippene av klimagasser.

JULI 1996

4

Ådne Berge (46) velges til ny landsstyreleder i Den norske Santalmisjon etter biskop Ole D.Hagesæther. Aserbadjan vedtas som nytt misjonsfelt, mens virksomheten i Latin-Amerika skal trappes noe ned. Organisasjonen omgjør 19 kretser til 8 regioner.

4

Justisminister Grete Faremo signaliserer at det kan bli aktuelt å hente ut personer som sitter i kirkeasyl hvis de er mistenkt for kriminalitet eller har psykiske problemer. Kirkerådsdirektør Erling J.Pettersen avviser dette og sier at kirkefreden må være ukrenkelig.

5-7

Kirken i Norge 1000 år markeres på Selje. I 1996 er det 1000 år siden helligstedet Selje ble opprettet - senere med ett av landets tre første bispeseter og klostre. Økumeniske gudstjeneste med flere tusen deltakere.

27

Årsmøtet i Det Vestlandsske Indremisjonsforbunds årsmøte i Trovikbuktt uttrykker full tillit til forbundsstyret for behandlingen av rektorsaken ved bibelskolen på Bildøy. Ansettelsen av Johnn Hardang skjedde mot innstillingen fra bibelskolestyret, som mener Hardang åpner for reformerte trekk i sin forkynnelse.

AUGUST 1996

2

Biskop Odd Bondevik sier ja til ordinasjon av kvinnelige prester. De to første ordinasjonene blir 1. og 8.september. Det er arbeid med aktuelle bibeltekster som har ført til endret standpunkt. Etter dette er det bare biskop Halvor Bergan i Agder som ikke ordinerer kvinner.

4-11

200 teologer og kirkeledere drøfter fornyelse av presteutdanningen på Kirkenes Verdensråds-konferanse i Oslo.

15

Rådsmøtet i Norsk Luthersk Misjonssamband går inn for at kvinnene får sete i generalforsamlingen. Samtidig flyttes læreansvaret i organisasjonen til rådsmøtet og hovedstyret, som bare består av menn. Saken behandles på generalforsamlingen sommeren 1997.

17

Det blir kjent at tillitsvalgt for biskopene, Even Fougner, i brev til Kirkedepartementet i forbindelse med lønnsoppgjør har bedt om lønnshopp på vel 50.000 kroner fra 364.000 for biskopene, av hensyn til lønnutviklingen til domprostene. Saken vekker debatt.

30-1

Markering av Kirken i Norge 1000 år på Selje og av Sunnivadagen 31.august. I 1996 er det 1000 år siden Olav Tryggvason fant levningene etter de hellige på Selje - noe som er kjernen i Sunniva-legenden. Veien som Sigrid Undset gikk for å komme til Selje kloster åpnes.

SEPTEMBER 1996

1

Under en festgudstjeneste i Nidarosdomen kl.1800 undertegner ledere for de lutherske kirkene

i Norden og Baltikum og de anglikanske kirkene i England, Skottland, Irland og Wales
Porvoo-avtalen, som åpner for kirkefelleskap mellom disse kirkene 30 biskoper, blant dem 5
erkebiskoper, og andre kirkelederel deltar i gudstjenesten.

5

Biskop Rosemarie Köhn vil vurdere politiattest for kirkelig ansatte etter at en organist dømt
for utukt begikk nye overgrep i to Hedmark-menigheter.

12-20

Kirkenes verdensråds sentralkomite drøfter på møte i Geneve konsekvensene av sviktende
økonomi for verdensorganisasjonen. En omfattende gjennomgang av organisasjonens
selvforståelse står også på dagsorden.

18

14 biskoper emeriti ber etter initiativ fra Norsk Misjon i Øst om at Bispemøtet tar kontakt
med Det Lutherske Verdensforbund for å gi denavdøde ungarske biskopen Lajos Ordass
oppreisning. Den tidligere LVF-visepresidenten ble 1958 avsatt på grunn av sin
kompromissløse holdning til regimet.

20

Den Norske Frimurerorden gir 350.000 kroner til Oslo domkirke for å engasjere en prest som
skal føre til mer åpen kirke, blant annet på nattertid.

21

Førde kirke i Sunnfjord blir påtent, men brannen blir raskt slukket og kirken får bare mindre
skader. En 20-åring tilstår få dager etter at han tente på og veltet 50-60 gravstøtter.

22

Natt til søndag blir 155 gravstøtter veltet på Norderhov kirkegård i Tunsberg bispedømme. Det
tegnes også satanistsymboler på den gamle middelalderkirken. To 16 og 17 år gamle gutter
tilstår et par dager etter.

26-28

Den andre kirkefagsmessen - Kirke '96 - arrangeres av Info-Rama i Sandvika og Kirkens
Arbeidsgiverorganisasjon (KA). 1500 besøker messen, som har seminartilbud og utstilling.
Alfhild og Kjell Grønner mottar Folkekirkeprisen, tildelt av KA.

27

Et interimstyre under ledelse av professor Ole D. Mjøs ved Tromsø Universitet oppnevnes i
forbindelse med planene om å etablere et praktisk-kirkelig kompetansesenter i Tromsø.

28

Veldre kirke i Hamar bispedømme brenner ned til grunnen. Kirken er 270 år og uerstattelige
verdier går tapt. Det er ikke mistanke om påtenning. Elektrisk feil er mulig brannårsak.

29

En kristelig lærerhøgskole innvies i Bergen - femti år etter at det sist var et slikt tilbud her i
landet. Indremisjonsselskapet, Indremisjonsforbundet og Misjonssambandet står bak skolen.
Rektor er Bjarne Kvam. Skolen starter med 20 ansatte og et budsjett på 7 millioner.

OKTOBER 1996

4

Kirkebudsjettet for 1997 legges fram uten at det er foreslått bevilgninger til oppfølging av ny kirkelov fra 1.januar.

4-10

Høstens Bispemøte tar opp svikten i rekruttering til prestedtjenesten og foreslår tiltak som turnusår for prestestudenter, frivillig beordringssystem med ekstra lønn og egen presteutdanning i Nord-Norge. Bispemøtet mener at preses bør bli Den norske kirkes fremste talsmann og representant og i protokollær sammenheng plasseres som nummer en. Bispemøtet avviser henvendelse fra Norsk Misjon i Øst om å ta opp den avdøde ungarske biskop Lajos Ordass sin stilling i forhold til Det Lutherske Verdensforbund.

6

Jeløy kirke i Moss påtennes igjen, men bare takkledningen blir brannskadet. Kirken har to ganger tidligere blitt forsøkt nedbrent.

12

Hundre representanter fra åtte kirkesamfunn i fire land på Nordkalotten - blant annet reussisk-ortodokse - samles i Alta for å etablere et fast Samarbeidsråd for kristne kirker i Barentsregionen. Et forberedende prosjekt har siden 1995 forkusert på samarbeidstiltak om urbefolkningsspørsmål, miljø og kristent barmhjertighetsarbeid mellom kirkene over landegrensene på Nordkalotten.

15

Det blir kjent at Justisdepartementet ikke stoler på prestene i saker der asylsøkere lar seg døpe. En taktisk handling, ikke en overbevisningsdåp, men departementet. Kirken protesterer.

19

130 gravstøtter veltes på gravplassen ved Skålvik kapell i Fjell på Sotra.

29

Gunnleik Seierstad sier ja til å bli ny generalsekretær i Det Norske Bibelselskap etter Ole Chr. Kvarme, som 1.november blir ny domprost i Oslo. Seierstad er Europa-sekretær for De Forente Bibelselskaper.

NOVEMBER 1996

6

Kirkerådets kirkeskatt-utvalg har første møte. Utvalget skal utrede spørsmålet om alternative finansieringsformer for Den norske kirke. Øyvind Drangland velges som leder.

10-15

Kirkemøtet holdes i Bergen. Hovedtema er "Forbruk og rettferd", som resulterer i brev til menighetene med 3x3 oppfordringer til oppbrudd, handling og håp. Kirkemøtet vedtar nye fem år med dåpsopplæring som hovedsatsingsområde, permanent opprettelse av Stiftelsen Kirkeforskning, nye regler for valg av kirkelige råd og tjenesteordninger for tilsatte.

24

Internasjonal misjonskonferanse med 638 delegater fra 80 land i regi av Kirkenes Verdensråd åpnes i Salvador Bahia i Brasil. Temaet er "Kalt til ett håp, evangeliet i et mangfold av kulturer". Leder av Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke, Sigrun Møgedal, er en av hovedlederne for konferansen.

DESEMBER 1996

9

Justisminister Anne Holt inviterer alle barnefamilier i kirkeasyl ut av kirkene. Familiene vil få midlertidig oppholdstillatelse hvis de forlater kirkene og melder seg hos politiet. De vil få sakene sine vurdert på nytt av en spesialoppnevnt kommisjon.

13

Påtalemyndigheten i Sør-Afrika tar ut tiltale mot den tidligere kirkelederen Alan Boesak for en rekke tilfeller av svindel og tyveri. Boesak skal ha vært delaktig i underslag av nær 3 millioner kroner, blant annet offentlige midler formidlet gjennom Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

30

Biskop Ole D. Hagesæther i Bjørgvin oppfordrer to kirkeasylanter som har bodd i Hjelme kirke i Øygarden kommune i Hordaland i to år om å forlate kirken.